

Preek van de leek

Hallo mensen,

Ik ben Egbert, ik ben getrouwd met Charissa, we wonen in Utrecht. Charissa en ik zorgen voor J.. Wij zijn de papa en mama van J., zo zeggen we dat thuis. Grote mensen noemen het pleegzorg.

Ik werk alweer ruim 6 jaar voor Stichting Binding, de welzijnsorganisatie in deze prachtige gemeente. Ik ben heel trots op Charissa, J. en Binding. En ik voel me zeer vereerd dat ik hier mag staan. Als niet Wijkenaar de preek van de leek doen in Calypso.

Ik voel me hier in het theater thuis omdat ik van theater houd, veel theater heb geproduceerd voor jongeren vroeger en met ons eigen gezelschap theater heb gemaakt. Theater raakt mensen, vertelt verhalen, speelt met gangbare patronen en gedachten en het podium geeft vrijheid. En ik voel me thuis in Wijk bij Duurstede omdat ik steeds weer geraakt word door alle betrokken mensen die ik dagelijks ontmoet in mijn werk. Mijn persoonlijke missie is werken aan het goede voor mensen. Hier in Wijk ontmoet ik hierin veel medestanders en dat geeft me een gevoel van thuis.

En de preekstoel, tsja....ik moet zeggen dat de letterlijke ruimte hier op de preekstoel me wat benauwd. Het geeft wel erg veel kader en beperkingen, en daar heb ik wat minder mee..... Maar ik voel me ook thuis op de preekstoel. Ik kom uit een christelijk nest, sterker nog, ik ben een zoon van de dominee. Ik heb als kind de dienst vanaf de preekstoel meegemaakt en heb veel in de kerk gezeten. Na mijn MTS heb ik zelfs in de avonduren mijn HBO theologie voor godsdienstleraar gedaan. Ik zeg dus altijd maar dat ik een beetje kan rekenen en beetje in concepten kan denken. Best handig in mijn werk.

Waarom als 21 jarig theologie studeren in de avonduren? Omdat ik mijn HBO nog wilde halen maar nog meer omdat ik vaak geen woorden had om de (in mijn ogen vaak) onzin te weerleggen die mensen uitkraamden over geloven. Diep van binnen geloofde ik toen al dat geloven veel meer was dan er geroepen werd. Dat geloven juist over ruimte en vrijheid voor de ander en voor mij ging. En juist niet om beperkingen en regels. Veel van wat ik toen dacht is met de jaren veranderd maar het heeft me verrijkt. En nog altijd ben ik dankbaar voor de mogelijkheden die de theologie en de verhalen me geven.

Dus niet echt iemand uit Wijk en niet echt een leek. En toch hier mogen staan. Nogmaals, ik voel mij zeer vereerd. En nu maar hopen dat ik wat zinnigs zeg..... Want de opdracht die je van het organiserend comité krijgt, liegt er niet om. Of ik een verhaal wilde houden met de elementen persoonlijk, lokaal en overstijgend. En iets met de bijbel. Ik gaan het gewoon proberen en we zien wel hoever we komen.....

Wat las J. dat verhaal mooi voor he? Ik ben heel trots op hem en ben blij dat hij me wilde helpen vandaag. Bsrtimeus is een van mijn favoriete verhalen uit de bijbel. Dat ene plaatje met een schreeuwende Bartimeus en zijn rode kop, altijd fascinerend gevonden.

Over schreeuwen gesproken, wat ben ik blij dat die verkiezingscampagne achter de rug is. Ik weet niet hoe het u vergaan is, maar ik heb vaak de neiging gehad om tegen mijn beeldscherm te schreeuwen. De totale onzin die ik langs zag komen, enkel en alleen voor electoraal gewin, bah! De hordes mensen op sociale media, de media en zelfs op straat die vaak schreeuwend elkaar eechooden. Het gemak waarmee de massa een geluid maakte dat mensen uitsloot, wegzette en schoffeerde. Ik werd er soms echt misselijk van. Een paar behendige mensen die van de massa 'het volk' maken en dan massaal mensen buitensluiten, wegzetten en beschimpen. En dan heb ik het over moslims maar ook over vrouwen, ondernemers, homo's, mensen in de bijstand, werklozen, gelovigen en ga maar door... Allerlei soorten mensen werden weggezet in foute frames voor politiek gewin en de massa schreeuwde mee. Eigen schuld, graaiers, je past je maar aan, ieder voor zich, rot op, doe normaal, pak de macht en zelfs: zing staand het Wilhelmus!

En het is van alle tijden. Bij de blinde Bartimeus gebeurt het ook. De massa sluit hem buiten omdat ze geen andere verklaring willen horen voor zijn handicap dan dat het een straf van God is.

En dus willen ze niets met hem te maken hebben en moet hij zijn mond houden, verdwijnen, oprotten en letterlijk buiten de stad te zijn. De massa kan bedreigend en hardvochtig zijn, toen en nu. Schokkend hoe weinig we leren van de geschiedenis en de verhalen die ons dragen. Ja, u weet wel die joods christelijke cultuur met haar verhalen waar steeds over werd gesproken zonder dat er naar de essentie van die verhalen werd gehandeld naar mijn bescheiden mening.

Ik merkte dat die hele verkiezingscampagne mijn geloof in de samenleving aan het ondermijnen was. En toch geloof ik er ook nog steeds heilig in. In SamenLeven. En dat komt ook de massa of het volk. Ik kom namelijk in mijn werk massa's mensen tegen uit Langbroek, Cothen en Wijk die zich enorm inzetten voor SamenLeven en de samenleving. Alleen al de bijna 300 vrijwilligers van Binding die zich op allemaal verschillende manieren gedreven inzetten voor een ander. Van Bingo tot klussen, van sporten tot maatjes, van taallessen tot jongeren en nog veel meer. En niet alleen bij Binding hoor.... In deze gemeente ben ik telkens weer onder de indruk van wat mensen georganiseerd en ongeorganiseerd voor elkaar betekenen. Hoe ze elkaar willen helpen en samen willen leven. Dat is echt goud hier en dat moet u zich goed beseffen! Ik mag het zeggen als halve buitenstaander. Eén voorbeeld wil ik vandaag speciaal uitlichten (en daarmee doe ik alle ander te kort maar toch): **Jij hoort erbij.** Een initiatief van ouders van kinderen die wat extra's nodig hebben en niet altijd meekomen in alle reguliere zaken in het leven. Jij hoort erbij, de naam alleen al! Prachtig! Deze ouders zetten zich in om die kinderen een plek te geven waar ze niet op hun tenen hoeven te lopen maar wel kunnen genieten van bijvoorbeeld sport of cultuur. Ik heb diepe bewondering voor de betrokken ouders die we vanuit Binding een beetje mogen ondersteunen. Jij hoort erbij! Een ervaring die voor kinderen van cruciaal belang is! Maar dat is maar een aspect van dit mooie initiatief. Ook hulde en bewondering voor al die sportclubs en culturele instellingen die belangeloos meewerken om die kinderen een paar keer per jaar een geweldige ervaring te geven. Ze doen het gewoon allemaal!

Dat is ook massa, dat is ook 'het volk'. En daarom geloof ik nog steeds heilig in SamenLeven omdat u mij dat laat zien hier in Wijk bij Duurstede. Mensen zetten zich in voor elkaar en willen dat ook. Dit element zit ook in het verhaal van Bartimeus. Het volk sluit Bartimeus uit maar het volk brengt de blinde man ook naar Jezus. Het verhaal laat ons die 2 kanten van de mensen zien. En ik ben dankbaar dat ik in een positie ben in mijn werk waarin ik veel van die positieve kracht van 'het volk' mag en kan zien.

Over kracht gesproken: Bartimeus kan er ook wat van. Hij zet het op een schreeuwen als Jezus in de buurt lijkt te zijn (want hij kan het natuurlijk niet zien) En als het volk zegt dat hij stil moet zijn, gaat hij naar standje tien. Met een rode kop schreeuwt hij zijn longen uit zijn lijf: HELP! Wat een kracht, wat een kabaal.

Nu weet ik vanuit mijn werk best dat je ook schreeuwderds hebt. (het is niet allemaal halleluja bij Binding natuurlijk) En ik weet heel goed dat het lastig is als dat geschreeuw op het verkeerde moment komt en in theorie weet ik ook nog wel dat het een 'signaal' is.....

Maar persoonlijk heeft J. mij hierover heel veel geleerd.

Want wij leren veel van elkaar he J.? Weet je nog J., dat je een tijdje heel verdrietig was omdat ik en ook andere mensen zo vaak boos op je waren? En dat je soms ook heel boos op mij was en daarna heel verdrietig omdat je helemaal niet boos wilde zijn. En dat ik het niet goed deed en boos op jou was en dat we dan sorry zeiden. En het nu goed is en dat jij mij heel veel leert. Zo is het.

Mijn les was dat een mens(je) dat schreeuwt vanwege onuitsprekelijke pijn en verdriet zo verschrikkelijk moeilijk te verstaan is. In ieder geval voor mij. Ik heb ontdekt dat het heel moeilijk is om letterlijk het schreeuwen te verdragen. En dat het is verschrikkelijk moeilijk om in het lijden van een ander mens in de buurt van die ander te blijven.

De radeloosheid die zich van mij meester maakten door de kinderlijke schreeuw van verlies, brachten me in conflict met mezelf, mijn lief en hem. Een hele heftige periode dit afgelopen jaar.....

Het raakt me dat Jezus Bartimeus hoort, een wild vreemde, en dat geschreeuw kan hebben/hanteren en hem dichtbij haalt. Mij lukt dat niet in mijn eentje, heb ik ontdekt.

Ik heb geleerd dat ik daar echt andere mensen voor nodig heb. Mijn lief die tegengas gaf en geeft en dichtbij blijft. En geloof me, ik ben niet de leukste man als ik radeloos ben. Charissa bleef dichtbij, godzijdank. En een lieve vrouw die me in die periode confronteerde en keihard en simpel zei: Stop met vechten en hou van het kind. Ga spelen en plezier maken met elkaar. Zonder deze twee mensen had ik nog veel langer grote fouten gemaakt met een kwetsbaar kind.

Ik durf het hemelse interventies te noemen die me hielpen om het geschreeuw te horen, er iets goeds mee te doen en ruimte voor herstel te laten ontstaan.

Dus als er al een moraal van het verhaal is, dan bestaat die voor mij uit twee dingen: Zet het op een schreeuwen als je onrecht wordt aangedaan, als je lijdt of als je onrecht ziet. Het is zo nodig dat er over pijn en verdriet gegild wordt. Met rode hoofden als het nodig is. Waar over moet geschreeuwd worden? Doe het alstublieft.

En als tweede: voor de luisteraar, luister door het geschreeuw heen. Hoe moeilijk en hoe vervormt ook het geschreeuw is. Luister er door heen. Waar zijn de schreeuwlelijken in uw leven? Trap niet in de val van met dezelfde energie terugschreeuwen. Luister goed!

En dat brengt me bij mijn laatste punt: Wat mij betreft het meest briljante in alle eenvoud in dit verhaal. En dat is de vraag: Wat wil je?

Zoals ik al zei ben ik heel trots op Binding. En daarmee bedoel ik de collega's, betaald en onbetaald. Elke dag werken veel van mijn collega's met mensen die vragen of problemen hebben. Of in heftige situaties zitten. En in ons werk is het belangrijkste om die ene vraag te stellen: Wat wil je? Het befaamde keukentafelgesprek zeg maar. Dat is natuurlijk een raar politieke term geworden maar de essentie is wel: Dichtbij zijn (in de keuken) en vragen stellen, het gesprek aangaan.

Want we zijn als mensen zo geneigd om voor de ander te denken en zaken in te vullen. En geloof me het is niet altijd makkelijk. En ik wil hier ook geen mooi weer spelen. De werkelijkheid waarin mijn collega's werken is er echt niet altijd één van rozengeur, maneschijn en de keurige vraag 'Wat wil je?' Daarvoor is het leven te rommelig en soms vreselijk pijnlijk, ook hier in Wijk bij Duurstede. Maar de drive om mensen te helpen en die vraag te stellen ligt er al mijn collega's wel diep onder als basis. En daarom ben ik ook zo trots op iedereen. En ik geloof er echt in!

Waarom? Omdat ik denk dat met die vraag 'Wat wil je' de mens zoveel mogelijk op eigen benen wordt gezet. En dat geeft kracht. Maar het vraagt anders kijken en goed luisteren.

Ook hierin is J. een van mijn leermeesters. We zaten een keer aan tafel en ik verzuchtte over zijn hoofd heen dat ik hoopte dat hij ooit een keer op zijn eigen benen kon staan. Hij keek mij oprecht verbaasd aan en zei: Maar Egbert, ik sta toch altijd op mijn eigen benen?..... Een wijze les voor me.

Ik heb een aantal keren het woord geloof in mijn mond genomen. En in het verhaal komt dat woord ook voor. Jezus zegt tegen Bartimeus: je gelooft, het gebeurt. Wat is geloven? Vaak lijkt geloven te gaan over regels en 'tegen' van alles zijn. Jezus zelf geeft hier duidelijk aan dat geloven dat niet is. Wat het wel is? Jezus laat dat in het midden maar het gebeurt daar tussen die twee mensen. En ik geloof dat het nog steeds gebeurt waar mensen naar elkaar durven te luisteren en naar elkaar omzien. En dat is niet prachtig maar weerbarstig en er moeten pijnlijke lessen geleerd worden door stomme of verschrikkelijke fouten. Maar als iets geloven is, dan gebeurt het precies daar wat mij betreft. Daar waar ik in de ogen van mijn lief kijk in mijn radeloosheid. Daar waar ik in de ogen van J. kijk en zie hoe goed hij het doet. Daar waar ik mijn onbetaalde en betaalde collega's zie werken voor het goede voor mensen. Daar waar ik u allen tegen kom in het vormgeven van SamenLeven. Daar gebeurt iets. Daar geloof ik in. En dan is het goed of komt het goed. Dat hoop ik met heel mijn hart.

Ik wens u alle goeds.